Ärende nr 5
Bilaga VON 2020/69/1

SALA KOMMUN

Handlingsplan mot barnfattigdom

KOMMUNSTYRELSEN

METADATA OM DOKUMENTET

Dokumentnamn		Dokumenttyp	Omfattar
Handlingsplan mot barnfattigdom		Riktlinje	
Beslutsinstans	Dokumentansvarig	Publicering	
Kommunstyrelsen		www.sala.se, intranät	

Beslutad datum	Översyn bör göras	Klassificering	Diarienummer
Gäller från och med	Ersätter		Författningssamling

INNEHÅLL

1 INLEDNING OCH SYFTE 5
1.1 Nationella mål 5
1.2 Mål Sala kommun 5
2 ARBETSFORM OCH SAMMANSÄTTNING 6
2.1 Uppföljning 6
3 REGELVERK 7
3.1 Barnkonventionen 7
3.2 Socialtjänstlagen och Skollagen 8
4 BARNFATTIGDOM 9
4.1 Barnfattigdom definition 9
4.2 Barn i ekonomiskt utsatta hushåll 9
4.3 Barnfattigdom i Sala kommun 9
5 VAD GÖRS I SALA KOMMUN 13
5.1.1 Kontoret för Vård och omsorg 14
5.1.2 Kultur och fritid 15
5.1.3 Kontoret för Barn och utbildning 16
5.1.4 Kontoret för Hållbar tillväxt 16
Arbetsmarknadsenheten 16
5.2 Förslag på åtgärder 18
6 AVSLUTNING 24

1 INLEDNING OCH SYFTE

Alla barn har enligt Barnkonventionen rätt till social trygghet, en skälig levnadsstandard, vila och fritid. Alla barn har lika värde och samma rättigheter och inga barn får diskrimineras. All offentlig verksamhet har ansvar för att Barnkonventionen efterlevs.

Enligt Rädda barnens rapport *Barnfattigdom i Sverige 2018* så uppgick barnfattigdomen, andel barn 0-17 år i ekonomiskt utsatta hushåll, år 2016 till 9,3 procent av alla barn i Sverige. I Sala kommun var totala andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll 7,6 %. Enligt Kolada var det år 2016 7,5 % av invånarna i Sala kommun mellan 0-19 år som levde i ekonomiskt utsatta hushåll. Andelen invånare mellan 0-19 som lever i ekonomiskt utsatta hushåll ökade under 2017 till 8,3 % och under 2018 var andelen 9,1 %.

Barnfattigdomsproblematiken är en kommunövergripande fråga då åtgärder som, enligt forskning, påverkar barnfattigdomen berör flera olika kontor under Kommunstyrelsens förvaltning. Handlingsplanen mot barnfattigdom ska fungera som ett stöd för Sala kommuns samverkan och strategiska arbete med barn och unga som lever i ekonomiskt utsatta hushåll. Det finns en tydlig förankring i Barnkonventionen som syftar till att kommunens arbete ska utgå ifrån Barnkonventionens artiklar. Handlingsplanens föreslagna insatser är till för att tydliggöra prioriterade områden som skapar förutsättningar för en minskning av andelen barn som lever i ekonomiskt utsatta hushåll.

1.1 Nationella mål

Utöver att Barnkonventionen blivit lag i Sverige 2020 så har regeringen som ambition att Sverige ska vara ledande i genomförande av Agenda 2030[1]. Agenda 2030 är en agenda för förändring mot ett hållbart samhälle. Mål 1 i Agenda 2030 är att avskaffa fattigdom i all dess form överallt. Ett av delmålen för att avskaffa fattigdomen är att till 2030 minst halvera den andel män, kvinnor och barn i alla åldrar som lever i fattigdom enligt nationella definitioner.

1.2 Mål Sala kommun

Sala kommun har som mål att alla verksamheter tar ett gemensamt ansvar för barn och unga, sätter barns bästa i främsta rummet och ge barn möjlighet att komma till tals och få respekt i frågor som rör dem. Sala kommun ska arbeta för att Barnkonventionen ska genomsyra all verksamhet och alla beslut i kommunen.

[1] Globala målen, www.globalamalen.se

Sala kommun ska utifrån nationella målen i Agenda 2030 arbeta för att barnfattigdomen i kommunen minskar med minst 50 % till år 2030.

2 ARBETSFORM OCH SAMMANSÄTTNING

Underlag som använts för att ta fram handlingsplanen är hämtat från Rädda barnen, Kolada samt ytterligare statistiktjänster och forskningsrapporter kring ämnen som berör barn och unga i ekonomisk utsatthet. Vidare har arbetet utgått från Barnkonventionen, Socialtjänstlagen samt Skollagen. I arbetsgruppen ingick representanter från Kontoret för vård och omsorg, Kontoret för barn- och utbildning, Kontoret för hållbar tillväxt/ Arbetsmarknadsenheten samt Kultur- och fritid.

2.1 Uppföljning

För att säkerställa effekten av de föreslagna åtgärderna i handlingsplanen bör denne följas upp årligen. År 2025 bör en djupare utvärdering göras som ligger till grund för en revidering av handlingsplanen. Inför år 2030 bör en slutrapport upprättas med måluppföljning och utvärdering samt en ny handlingsplan uppföras för det fortsatta arbetet med att motverka barnfattigdom och dess konsekvenser.

3 REGELVERK

Den nationella politiken beslutar om de välfärdspolitiska ramar i form av ekonomisk familjepolitik och socialförsäkringar medan kommuner har ett ansvar för samhällsområden som direkt berör barnfamiljer. Detta i form av bland annat förskola, skola, fritids- och kulturverksamhet och även till viss del för föräldrarnas möjligheter till försörjning.

Barns rättigheter regleras i flertalet olika lagar och regelverk. I arbetet med handlingsplan mot barnfattigdom har Barnkonventionen, Socialtjänstlagen samt Skollagen varit centrala regelverk att utgå ifrån.

I Sala kommun tog kommunstyrelsen 2012-11-08 beslut om att Sala kommun har följande värdegrund beträffande barn:

- Sala kommun tar ett gemensamt ansvar för barn och unga, Sala kommun sätter barnets bästa i främsta rummet, barn ska komma till tals och få respekt i frågor som berör dem.
- att Sala kommun har följande mål för att arbeta i enlighet med FN:s barnkonvention: ”Barnkonventionen ska genomsyra all verksamhet och alla beslut i kommunen”.
- att varje styrelse och nämnd ska redovisa hur man uppmärksammar barnkonventionen vid beslut med tydlig påverkan på barn, genom barnchecklista. Detta ska sammanfattas i bokslutet. Kommunstyrelsens ledningsutskott ansvarar för regelbunden uppföljning genom bokslutssamordning varje år.

3.1 Barnkonventionen

Sedan 1 januari 2020 är Barnkonventionen lag, detta innebär ett tydligt åtagande för att minska barns ekonomiska utsatthet. I Barnkonventionen fastställs att alla barn är lika värda och har samma rättigheter. Med barn avses varje människa som är under 18 år. Barnkonventionen innehåller fyra huvudprinciper som är vägledande för hur konventionens övriga artiklar ska tolkas. Artikel 2 som handlar om alla barns lika värde och rättigheter. Artikel 3 anger att barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet. Artikel 6 som understryker alla barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Artikel 12 handlar om barnets rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i frågor som berör honom eller henne. Artikel 26 samt 27 ger alla barn rätt till den levnadsstandard som är skälig för att trygga barnets utveckling. Föräldrar har det huvudsakliga ansvaret men samhället har en viktig stödjande roll.

3.2 Socialtjänstlagen och Skollagen

Även Socialtjänstlag (2001:453)[2] samt Skollag (2010:800)[3] sätter fokus på barnets bästa.

Socialtjänstlag (2001:453) har som mål att främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor samt aktivt deltagande i samhällslivet, SoL 1 kap. 1§. Vidare ska barnets bästa särskilt beaktas i frågor som rör denne, SoL 1 kap 2§. Socialtjänstlagen befäster också ansvaret att verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden, främja barns allsidiga personutveckling, SoL 5 kap. 1§. Utifrån detta har kommunerna ett ansvar i att barn och unga kan växa upp under jämlika förhållanden med goda förutsättningar.

Skollag (2010:800) anger att alla, oberoende av geografisk hemvist, sociala och ekonomiska förhållanden ska ha tillgång till utbildning inom skola, 1 kap 8§. Särskild hänsyn ska tas till barnets bästa, 1 kap 10§. Utbildningen ska främja alla barns utveckling och lärande, ta hänsyn till barns och elevers olika behov samt främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare, 1 kap. 4 §.

[2] www.riksdagen.se Socialtjänstlag (2001:453)
[3] www.riksdagen.se Skollag (210:800)

4 BARNFATTIGDOM

4.1 Barnfattigdom definition

Man benämner barnfattigdom på olika sätt. Förutom begreppet barnfattigdom används bland annat termer som ekonomiskt utsatta familjer/barnhushåll, att leva under ekonomiskt knappa förhållanden.
Det finns en oenighet i användandet av definitionen för barnfattigdom. Ytterst handlar barnfattigdom om föräldrars situation och förmåga att klara av familjens försörjning. I Sverige finns det inte någon officiellt antagen definition av ekonomisk fattigdom bland hushåll. Rädda barnen[4] mäter barnfattigdom med två mått. Barn som någon gång under året fått försörjningsstöd och/eller barn som har låg inkomststandard, dvs. familjens inkomster täcker inte nödvändiga kostnader som boende, mat, kläder och försäkringar. Barnfattigdomen beräknas som de barn som lever i familjer med antingen enbart låg inkomststandard, med enbart försörjningsstöd eller i familjer med både låg inkomststandard och försörjningsstöd.

Handlingsplanen utgår från Rädda barnens definition av barnfattigdom.

4.2 Barn i ekonomiskt utsatta hushåll

En sammanställning av internationell forskning om barnfattigdom klarlägger en förhållandevis entydig bild av att det kan innebära svåra konsekvenser i vuxenlivet (Andersson 2010). Bland dessa utmärker sig bland annat sämre hälsa, lägre utbildningsnivå, tidigt barnafödande och större utsatthet för våld och en svagare anknytning till arbetslivet.[5] Att leva under villkor som skiljer sig från majoriteten i samhället bidrar negativt till ett barns förväntningar på sin framtid och dess uppfattning om sin tillhörighet i samhället. Utifrån denna kunskap är arbetet med att bekämpa barnfattigdomen viktigt både för den enskilde individen samt för samhället i stort.

4.3 Barnfattigdom i Sala kommun

Som tidigare nämnts finns det ingen entydig definition på barnfattigdom. Av den anledningen kan statistik till viss del vara missvisande vilket man bör ha i åtanke. Inom offentlig statistik finns även svagheter såsom ”mörkertal”. Detta gör att man inte kan garantera en sann bild av till exempel barnfattigdom då alla familjer i ekonomisk utsatthet till exempel inte söker ekonomiskt bistånd. Utifrån detta

[4] Rapport 2018 Barnfattigdom i Sverige, Rädda Barnen
[5] Lokala handlingsstrategier mot barnfattigdom, Anna Angelin Tapio Salonen

går det inte säkert att säga hur stor barnfattigdomen i Sala kommun är. Följande avsnitt ger en grundläggande beskrivning av barnfattigdomen i Sala.

Enligt Rädda barnens rapport *Barnfattigdom i Sverige 2018* så uppgick barnfattigdomen, andel barn 0-17 år i ekonomiskt utsatta hushåll, år 2016 till 9,3 procent av alla barn i Sverige. I Sala kommun var totala andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll 7,6 %.[6]

Enligt Kolada var det år 2016 7,5 % av invånarna i Sala kommun mellan 0-19 år som levde i ekonomiskt utsatta hushåll. Andelen invånare mellan 0-19 som lever i ekonomiskt utsatta hushåll har under år 2017 ökat till 8,3 % och under år 2018 var andelen 9,1 %.[7]

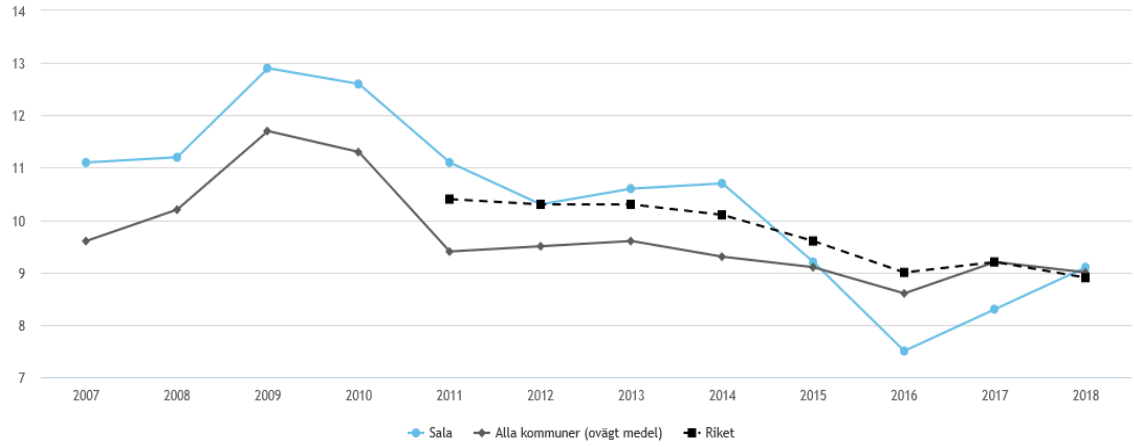

Diagrammet visar trenden för alla kommuninvånare 0-19 i ekonomiskt utsatta hushåll, Kolada.[8] Jämför man trenden i Sala kommun från år 2014 fram till och med år 2016 har andelen invånare mellan 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll minskat. Trenden vänder sedan och ökar både under år 2017 samt år 2018. 2018 ligger Sala kommun strax över rikets medel.

[6] Rapport 2018 Barnfattigdom i Sverige, Rädda Barnen
[7] Kolada, Kommun – och Landstingsdatabasen, www.kolada.se
[8] Kolada, Kommun – och Landstingsdatabasen, www.kolada.se

För att få en bild av hur stor andel av Sala kommuns barn och unga som lever i ekonomiskt utsatta hushåll har en jämförelse gjorts med kommuner i liknande storlek med geografisk närhet. Jämförelsen omfattar fem kommuner, Sala inkluderat, med 20 000-29 999 invånare år 2017 samt år 2018 som lever i ekonomiskt utsatta hushåll.

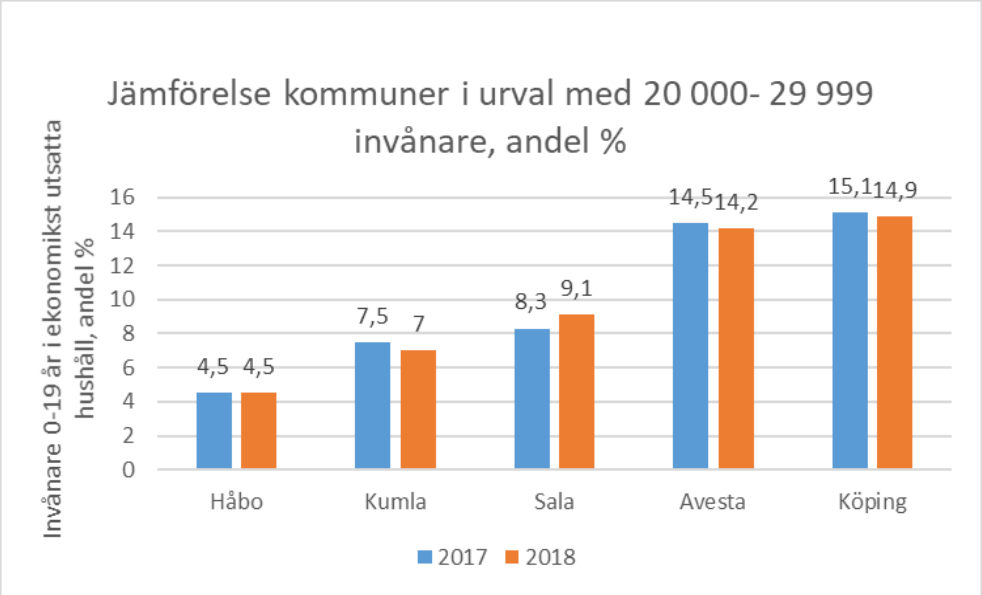

Siffrorna är hämtade från Koladas databas för jämförelser. [9] Enligt siffrorna minskar eller ligger andelen invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll på samma nivå mellan år 2017 till år 2018 utom i Sala där siffran ökar. I jämförelse mellan dessa fem städer där Köping har högsta andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll på 14,9 % år 2018 så hamnar Sala i mitten på 9,1 % och lägsta andelen har Håbo på 4,5 %.

Nedan visas graf över antal hushåll med barn som beviljats ekonomiskt bistånd januari månad år 2017-2020 i Sala kommun. Siffrorna är hämtade från verksamhetssystem Procapita. Man kan se att år 2018 har det skett en ökning av antalet hushåll med barn som erhållit ekonomiskt bistånd. Siffran ligger sedan konstant år 2019 samt år 2020.

[9] Kolada, Kommun – och Landstingsdatabasen, www.kolada.se

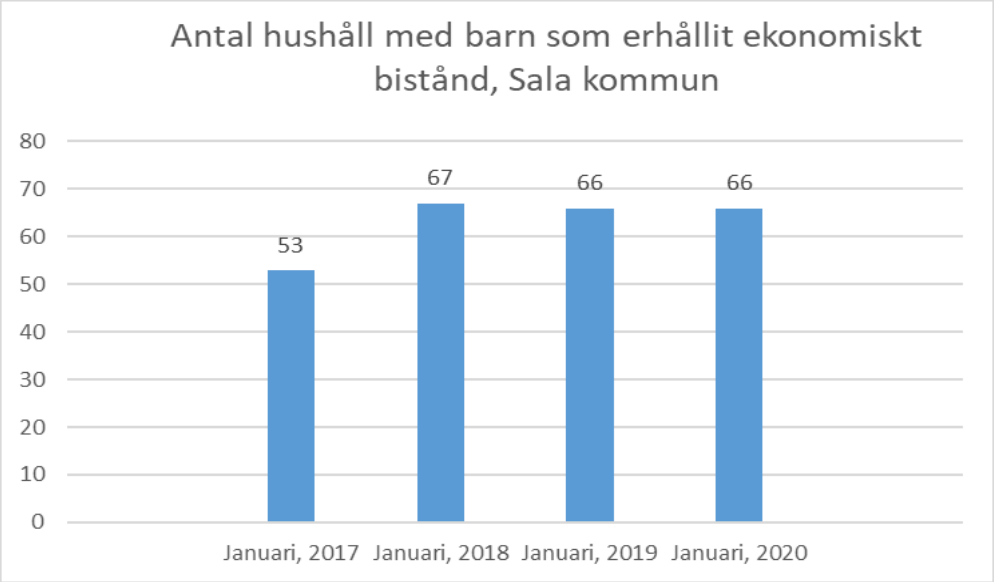

Ett utdrag ur Procapita för maj månad 2020 visar att det är 276 hushåll i Sala kommun som beviljats insats ekonomiskt bistånd. I dessa hushåll fanns totalt 354 vuxna individer samt 140 stycken barn.

Senaste rapporten från Statistiska centralbyrån visar att det år 2019 bor drygt 5 000 barn mellan 0-19 år i Sala kommun. Siffran anvisar att drygt var femte av Salas 22 894 invånare är barn mellan 0-19 år. Om man utgår från Koladas statistik som anger att år 2018 levde 9,1 % av invånarna mellan 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll innebär detta att cirka 460 barn lever i ekonomisk utsatthet i Sala kommun.

Ur verksamhetssystemet som används av enheten för Ekonomiskt bistånd i Sala kommun kan man i dagsläget inte få ut antalet mottagare av ekonomiskt bistånd efter område. Inte heller de stora statistiktjänsterna som finns att tillgå som till exempel Kolada delar in statistiken i områden i mindre kommuner såsom Sala. Utifrån detta finns inget enkelt sätt att mäta var i kommunen barnfattigdomen finns.

5 VAD GÖRS I SALA KOMMUN

Arbetet med att genomföra olika åtgärder i Sala kommuns verksamheter för att motverka barnfattigdom pågår redan. Ett exempel är att det används barnchecklistor i ärendeberedning för att säkerställa att barnperspektivet beaktas i tjänsteskrivelser.

Skuldrådgivning

I Sala kommun finns tillgång till budget- och skuldrådgivare. Hit kan alla med behov av råd och stöd i ekonomiska frågor vända sig. I de fall det finns barn i hushållen arbetar man aktivt med att stötta föräldrarna i hur man kan hantera att ekonomiska resurser fattas. Budget- och skuldrådgivaren kan i de fall barnen är äldre inkludera dem i ekonomisk rådgivning samt stötta föräldrarna med tips och tankar kring vad de kan göra som familj till små eller inga kostnader alls.

Arbete för ökad psykisk hälsa

På kommunövergripande nivå pågår kontinuerligt arbete för ökad psykisk hälsa i enlighet med de samverkansöverenskommelser som gäller för kommuner och regionen i Västmanland. Ekonomisk utsatthet är en riskfaktor för psykisk ohälsa. En utbildningssatsning för kommunanställda i metoden Mental Health First Aid (MHFA) pågår sen 2019 och syftar till att upptäcka tecken på psykisk ohälsa och genom rätt bemötande kunna hjälpa. Hittills har ca 230 personer utbildats. En delutbildning i MHFA riktar sig till vuxna som hjälper unga från 13 år.

Kuratorer inom elevhälsan på högstadiet och gymnasiet samt arbetsmarknadskonsulenter som arbetar med unga inom kommunala aktivitetsansvaret har fått utbildning i metoden Supported education som syftar till hjälpa unga med psykisk ohälsa vidare till högre studier, eller tillbaka till pågående studier vid hög frånvaro. Implementering påbörjas under hösten 2020. Att klara av skolan är en viktig skyddande faktor mot psykisk ohälsa.

Sala kommun ingår även i en länsövergripande processöversyn gällande stöd, vård och behandling av barn, unga och unga vuxna (0 – 24 år) med upplevd psykisk ohälsa i Västmanland. Den första delen av arbetet ska vara klar 31 oktober 2020, därefter påbörjas fördjupande utredningar av identifierade problemområden.

5.1.1 KONTORET FÖR VÅRD OCH OMSORG

Samtliga medarbetare inom Individ- och familjeomsorgen samt delar av funktionsnedsättningsområdets verksamheter har under 2019-2020 gått en endags utbildning om Barnkonventionen och vad detta innebär. Enheterna har sedan arbetat för att implementera Barnkonventionen i sitt dagliga arbete.

Barn och Ungdomsenheten

Arbetar aktivt för att implementera Barnkonventionen i det dagliga arbetet. Alla utredningar utgår från barnets bästa i centrum (BBIC). Verksamheten håller också på att arbeta för att medborgare ska kunna använda e-tjänst på Sala kommuns hemsida för att göra orosanmälan. I de fall där man ser att behov av ekonomisk stöttning finns sker samverkan mellan BoU och enheten för ekonomiskt bistånd.

Ekonomiskt bistånd

Enheten för ekonomiskt bistånd har i alla utredningar ett avsnitt för barnperspektivet. För de personer som är aktuella för ekonomiskt bistånd i sex månader eller mer och har barn i hushållet betalas 500 kronor per barn ut inför varje jul, en så kallad julpeng samt en fritidspeng om 500 kronor per person i hushållet per år.

Boendesamordnare

Sedan år 2018 har Vård- och omsorgskontoret en medarbetare anställd som boendesamordnare. Tjänsten innebär att samarbeta med hyresvärdar för att aktivt erbjuda råd och stöd till individer som riskerar avhysning från en bostad. Detta är ett viktigt arbete för att förhindra att familjer med barn blir avhysta.

Biståndsenheten

I utredningar som rör eller berör barn erbjuds barn att komma till tals på olika sätt. Biståndsenheten försöker anpassa insatser som beviljas med hänsyn till hur det påverkar barn. Insatser enligt LSS, Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, är avgiftsfria vad gäller omvårdnad och enligt SoL, Socialtjänstlag (2001:453), inkomstprövade. Detta gör att familjers ekonomiska situation inte är avgörande för om individer med behov av stöd enligt LSS eller SoL kan få insatser.

ANDT-förebyggande arbete

Inkluderar främst prioriteringar för att minska tillgång och efterfrågan på alkohol, narkotika, doping och tobak, samt attityd- och kunskapshöjande insatser. Barn och unga är den huvudsakliga målgruppen för arbetet och för dem ska nolltolerans gälla både alkohol, narkotika, doping och tobak.

5.1.2 KULTUR OCH FRITID

Vid bidragsansökningar inom Kultur och fritid är barn och ungas aktiviteter prioriterade.

Kulturutvecklare

Kulturutvecklare utgår från Sala kommuns kulturprogram 2020-2023. Enligt de nationella kulturpolitiska målen ska politiken särskilt uppmärksamma barn och ungas rätt till kultur.

RIK-skola

Rik-skolan (Rörelse, Idrott och Kultur i skola) är en kommunal verksamhet som bygger på ett samarbete mellan skola, föreningsliv och Kultur och fritid. RIK-skola riktar sig till elever i åk 1-3 i Sala kommun och genomförs inom skoldagens ram. Syftet med RIK-skolan är att förenkla möjligheten för alla barn att pröva ett stort utbud av kultur- och fritidsaktiviteter.

Ungdomslokalen

Ungdomslokalen, Lokal 17, bidrar med olika alternativ för kulturutövande, bl.a. genom Ung Kultur möts (UKM) som skapar mötesplatser i form av festivaler där unga människor på olika sätt får uttrycka sig kreativt och konstnärligt för en publik.

Biblioteket

Bibliotekets uppdrag är att verka för demokrati, yttrande- och åsiktsfrihet, prioriterat i uppdraget är barn. Verksamheten ska nå barn och deras föräldrar och arbetar mot olika samverkansparter. Verksamheten är i stort kostnadsfri för alla.

Fritid

Sala kommun tillämpar en så kallad noll-taxa för föreningar som bedriver barn- och ungdomsverksamhet i kommunens hyreslokaler. Det betyder att föreningen inte har några utgifter kopplade till lokalen när barn- och ungdomar bedriver tränings eller matchverksamhet. Ett kommunalt aktivitetsstöd betalas till föreningslivet för genomförda aktiviteter, 2020 uppgår stödet till 6kr/deltagare per genomförd aktivitet. Noll-taxan kopplat med det kommunala aktivitetsstöd som betalas till föreningslivet för genomförda aktiviteter möjliggör en väldigt liten kostnad för föreningen och i förlängningen medlemmen för att bedriva t.ex. idrott. Vilket i sin tur möjliggör en låg medlemsavgift eller aktivitetsavgift för att minska de socioekonomiska skillnaderna hos utövaren.

Avgiftsfria lovaktiviteter får genomföras i kommunens lokaler under loven. Den avgiftsfria möjligheten för bokning gäller alla invånare i Sala kommun, oavsett föreningstillhörighet eller som privat bokare.

Fritidsutvecklare

Vid varje ärendehantering, med yttrande eller skrivelse till kultur- och fritidsnämnden ska ett särskilt beaktande tas till FN:s konvention om barnets rättigheter och en barnkonsekvensanalys göras.

5.1.3 KONTORET FÖR BARN OCH UTBILDNING

Barn och utbildningskontoret erbjuder kostnadsfri grundskola för samtliga barn i Sala kommun.

Förskola

En förskola i Sala kommun erbjuder platser på kvällar och nätter.

Grundskola och gymnasieskola

Samtliga skolor har tillgång till Elevhälsan som arbetar med barn som har behov av extra stöd av olika anledningar. Skolsköterska och kurator finns tillgängliga för alla elever inom skolan. Samtliga medarbetare inom skolan arbetar med orosanmälan till socialtjänsten om det uppmärksammas oro av något slag för en elev.

Vid heldagsutflykt ansvarar skolan för matsäck. Samtliga elever från årskurs 1-9 får tillgång till surfplatta alternativt dator via skolan. Tillgång till utrustning vid fysisk aktivitet, främst vinteraktiviteter, finns till viss del att låna av skolan vid friluftsdagar och gymnastik. Vissa skolor erbjuder läxhjälp till samtliga elever.

Kulturskola

Kulturskolan har rabatterad avgift om fler barn ur samma familj går på aktiviteter eller ett barn deltar i fler olika aktiviteter.

Fritids

Det finns möjlighet för barn att gå på fritids kostnadsfritt av sociala skäl.

5.1.4 KONTORET FÖR HÅLLBAR TILLVÄXT

ARBETSMARKNADSENHETEN

Arbetsmarknadsenheten arbetar aktivt med att erbjuda arbetsmarknadspolitiska insatser som stärker arbetssökandes kompetens och möjligheter att få ett arbete.

För barn till arbetssökande föräldrar finns ett symboliskt värde i att vårdnadshavare har en sysselsättning att gå till om dagarna. Verksamheten erbjuder olika former av aktiviteter, praktik, arbetsträning, skyddade anställningar och projekt och gör individuella planer med sina deltagare.

Jobbcenter

Jobbcenter är en jobbförberedande verksamhet som finns till för att hjälpa försörjningsstödstagare att ta sig närmare arbetsmarknaden och hitta vägar till att bli självförsörjande. Samverkar med enheten för Ekonomiskt bistånd.

Kommunernas aktivitetsansvar KAA

Uppsökande verksamhet av ungdomar 16-20 år som är folkbokförda i Sala kommun, saknar gymnasieexamen och inte är inskrivna i skolan. Har ett redovisningsansvar till Skolverket om vad ungdomarna gör samt ett aktivitetsansvar att erbjuda studiemotiverande insatser. Har kontakt med ungdomar med minst tre månaders mellanrum om de inte har en pågående insats.

Fritidsbanken

Arbetar med att kostnadsfritt låna ut fritidsutrustning till invånare i Sala kommun.

Feriearbete

Alla ungdomar i årskurs 1 och 2 på gymnasiet erbjuds möjlighet att söka feriearbete samtliga skollov.

Kvinna in i Sverige

Arbetar med kvinnor som saknar studier och inte har förankring på arbetsmarknad för att de ska närma sig arbetsmarknaden. Många av deltagarna har familj med barn.

Samhällsorientering/SFI

Arbetar för att individer som är nyinflyttade i Sala kommun och/eller långt ifrån arbetsmarknaden ska få information om hur samhället fungerar och kännedom om stödfunktioner i vårt samhälle inom bland annat studier, arbetsmarknad, hälsa och barn/familj.

Flyktingmottagning

Tar emot nyanlända till Sala kommun och hjälper dem att ansöka om de bidrag som de har rätt att söka. I avvaktan på att bidrag/ersättningar kommer igång kan de nyanlända ha behov av att söka om ekonomiskt bistånd vilket också mottagningen hjälper till med.

5.2 Förslag på åtgärder

Ett viktigt utvecklingsområde är samverkan och samarbete med interna och externa aktörer. Alla verksamheter är viktiga för att utjämna skillnader. Alla har ett ansvar att arbeta med frågan om barnfattigdom i Sala kommun. I arbetet är det viktigt att ha ett lokalt perspektiv och se vad vi kan göra för att utjämna skillnader i barns uppväxtvillkor. Nedan följer förslag på insatser som tydliggör prioriterade områden som skapar förutsättningar för en minskning av andelen barn som lever i ekonomiskt utsatta hushåll. Förslag till insatser är både på övergripande nivå samt specifikt för vissa kontor inom kommunen.

Kontor	Insats/Åtgärd	Mål/syfte	Kostnad
Övergripande, samtliga kontor under Kommunstyrelsens förvaltning	Upprätta handlingsplan mot barnfattigdom	Synliggöra hur verksamheter kan arbeta för att förebygga barnfattigdom. Målet är att halvera antalet barn i ekonomisk utsatthet till år 2030	Nej
	Sträva efter att förbättra samverkan mellan verksamheter som möter barn i vardagen	Familjer och barn som har behov av stöd ska uppmärksammas och få hjälp och stöd i ett tidigt skede	Nej
	Utse medarbetare som får till uppgift att bevaka barnrättsfrågor i verksamheterna	Strategiskt och långsiktigt arbete med att sprida information och kunskap samt att bevaka att barns rättighet efterlevs i beslut som fattas	Nej
Kontoret för vård och omsorg	Skapa rutiner för att tydliggöra barnperspektivet i handläggning av ekonomiskt bistånd	Att öka och tydliggöra barnrättsperspektivet i prövningar av ekonomiskt bistånd	Nej
	Motivera personer med låg utbildningsnivå till studier	Att öka individers möjligheter till egen försörjning	Nej

	Arbeta med kommunal hyresgaranti	Minska risken för att individer blir avhysta alternativt de som redan blivit av med sin bostad får möjlighet till en ny bostad. I denna fråga aktivt arbeta med att prioritera de familjer som har barn i hushållet.	Nej, bidrag för hyresgaranti kan sökas hos Boverket
	Arbeta för att utöka uppsökande verksamhet riktat mot socioekonomiskt utsatta grupper	Öka individers möjlighet till kunskap om rättigheter samt stöd som finns att få	Ja
	Arbeta för att personer som själv saknar förmåga skall komma ut i rätt ersättning och tillgodogöra sig de stödinsatser som finns i samhället	Öka individers möjligheter att tillvarata de stödinsatser som finns i samhället och genom detta undvika ekonomisk utsatthet. Tjänst/del av tjänst som aktivt arbetar med dessa frågor för hela kontoret för vård och omsorg	Ja
Kultur och fritid	Utöka programverksamheten inom Biblioteket	Nå fler barn och deras föräldrar	Ja
	Stärka närheten till aktivitetsområden från sitt boende, för barn och ungdomar. Samt utöka antalet aktivitetsområdet i	En svensk studie presenterad av Riksidrottsförbundet visar att invånare som har fyra motionsanläggningar eller fler inom en kilometer från bostaden rör sig 5,5 minuter	Nej, i skapa rutiner för att säkerställa fokus i samhällsplanering

	närområdet, för barn och ungdomar. Strukturerat jobba för att säkerställa att aktivitetsområden finns med i planeringsarbetet av infrastruktur och detaljplaner.	mer per dag jämfört med invånare med en anläggning eller mindre. Liknande forskning visar också ett starkt samband mellan tillgång till idrottsanläggningar och fysisk aktivitet hos barn och ungdomar specifikt. Långa avstånd till anläggningar hindrar barns och ungdomars rörelse och medför ökade kostnader för individen.	av infrastruktur och detaljplaner. Ja, i att bygga och underhålla nya samt gamla aktivitetsområden.
Kontoret för barn och utbildning	Erbjuda frukost samt frukt under eftermiddagen till samtliga barn	Att alla barn ska ha god kost och energi för att kunna prestera i skolan	Ja
	Tillgång till läxhjälp vid flera tillfällen i veckan	För att fler barn ska nå kunskapsmålen	Ja
	Ta bort ersättningskrav från familjer där kännedom om ekonomiska svårigheter finns när elev har förstört något. Tillse att ersättningsärendet inte skickas vidare till inkasso. Ersätta med samtal istället.	Att ingen familj får ekonomiska problem i och med kostnad i skolan	Ja

	Arbeta aktivt för att tillgodose varje enskilt barns behov av särskild och anpassad undervisning	Att alla barn ska få rätt hjälp för att nå målen	Ja/Nej
	Matlådor av överbliven lunchmat som kan skickas med elever hem.	Ge möjligheter till elever i familjer med ekonomiska svårigheter till ytterligare en måltid på kvällen.	Nej
Kontoret för hållbar tillväxt, Arbetsmarknadsenheten	Arbeta för att öka samverkan med skola samt föreningar kring Fritidsbanken	Nå ut till fler invånare i Sala kommun med utbud som erbjuds	Nej
	Öka Fritidsbankens tillgänglighet och utlåning av utrustning till fördel för de som inte har möjlighet att själv införskaffa fritidsartiklar	Nå alla barn som har behov av fritidsutrustning för att tillgodose behovet av utrustning både i skolans fritidsverksamhet samt privat fritidsverksamhet	Ja
	Öka samverkan med verksamheter i Sala kommun för att öka antalet ferie- och praktikplatser	Kunna erbjuda fler individer ferie- och praktikplatser	Nej

	Att i ESF-projektet ”Vägar framåt” arbeta studiemotiverande med ungdomar redan från 13 års ålder.	Öka antalet barn som slutför grundskolestudier och går vidare till gymnasiet	Ja
	Återuppta Silverlotsen	Att kunna ge snabb och effektiv hjälp för kommunens medborgare i frågor som rör studier, arbete och försörjning.	Nej
	Utbilda språkstödjare för att kunna stötta nysvenskar i sitt föräldraskap.	Förkorta tiden att ta sig ut i sysselsättning.	Nej

6 AVSLUTNING

Barnfattigdom är en stor fråga med många olika delar. En svårighet är att det som framförallt påverkar i frågan är insatser på nationell nivå och berör bland annat socialförsäkringssystemet och arbetslösheten. I arbetet mot barnfattigdom är det av vikt att se vad som kan göras på lång sikt och vad som kan göras omgående för att förbättra den nuvarande situationen för barn och unga. Sala kommun gör redan idag flertalet olika åtgärder för att motverka barnfattigdomen. Fler av åtgärderna går att utveckla och systematisera. En del av de åtgärder som föreslås ryms inom budget medan andra behöver ekonomisk förstärkning för att genomföras.

Att ta fram statistik kring barnfattigdom är en svår process. En av anledningarna kan vara att definitionen för barnfattigdom inte är entydig, en annan att de variabler som finns i statistiktjänster och datasystem inte alltid stämmer överens med den information som behövs för att mäta barnfattigdom. Det finns troligen ett mörkertal i statistiken samt familjer som inte omfattas av definitionerna för barnfattigdom men ligger väldigt nära i och med en låg inkomststandard.

I fler av de föreslagna insatserna mot barnfattigdom omfattas samtliga barn i Sala kommun, vilket gör att även de barn som inte faller under definitionerna av barnfattigdom får del av aktiviteter och stöd. Utifrån det kan även de barn som lever med knappa förutsättningar men inte omfattas av definitionerna för barnfattigdom få en bättre situation i kommunen.

Handlingsplan mot barnfattigdom
Kommunstyrelsen

SALA KOMMUN
Telefon: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala